

1927-1928 DEVLET SALNAMESİNDE SİNOP VİLAYETİ¹ Sinop Province in 1927-1928 State Annuals

Hürü SAĞLAM TEKİR

Arş. Gör., Sinop Üniversitesi, Eğitim Fakültesi,
Sosyal Bilgiler Eğitimi Anabilim Dalı,
hrsaglam@gmail.com

Öz

Osmanlı Devleti'nden kalan belgeler arasında önemli bir yer tutan Devlet Salnameleri, devletin yukarıdan aşağıya kadar yönetim birimlerini, merkezden atanan devlet memurlarını ya da yerel yöneticileri, bir takım istatistiksel bilgileri veren kitaplardır. Osmanlı Devleti'nin salname geleneğinin devamı Türkiye Cumhuriyeti'ndeki uzantısı kabul edilebilecek bu yayınlar, 1929 yılında "Devlet Yıllığı" adını almıştır.

Bu araştırmada Devlet Salnamelerinde yer alan bilgiler doğrultusunda Sinop Vilayetinin 1927-1928'deki durumu ele alınacaktır. Bu amaçla 1927-1928 yılındaki salname incelenip Sinop Vilayetinin idari taksimatı, hayvanatı ve hayvanlardan elde edilen mahsulatı, ormanlar, madenler, fabrikalar, bankalar, yollar, nüfus miktarı, okullar, dernekler, hastaneler, maden suları, gazeteler, Sinop Vilayeti ve Kazalarında memuriyetler ve memurların isimleri açıklanacaktır. Böylece Sinop Vilayetinin yerel tarihi ve kültürü ortaya konmaya çalışılacaktır.

Anahtar Kelimeler: Salname, Osmanlı Devleti, Devlet Salnamesi, Sinop Vilayeti

Abstract

State annuals which took important place in documentaries rest from Ottoman Empire, are the books giving some statical information about the government management departments and state officers assigned from center or local managers. These publications, which could be accepted as Ottoman Empire's annual traditions' attendancy and extension in Turkish Republic, were named 'State Annual' in 1929.

In accordance with the informations which took place in State annual, the situation of Sinop Province in 1927-1928 is going to be handled in this search. With this aim, the 1927-1928 annual is going to be analysed and Sinop Province's governmental divisions, animals and products obtained from animals, forests, minerals, factories, banks, roads, population amounts, schools, institutions, hospitals, mineral waters, newspapers, officialism in Sinop Province and Sinop districts and officers' names are going to be announced. Therefore, Sinop Province's local history and culture are going to be tried to reveal.

Keywords: Annual, Ottoman Empire, State Annual, Sinop Province

¹ Bu makalenin bir kısmı 15-18 Mayıs 2013 Sinop İli Değerleri Sempozyumu'nda sunulmuştur.

GİRİŞ

Sinop Vilayetinin idari yapısını, ekonomik ve sosyal durumunu konu alan 1927-1928 tarihli Devlet Salnamesi içerisinde Sinop Vilayetini incelemeye geçmeden önce “salname” kavramını açıklamaya çalışalım. Salname bir yıllık belirli konulara dair olayları bir arada ele almak için düzenlenmiş eserlere verilen genel isimdir. Sene, yıl anlamına gelen “sal” ile mektup, kitap-mektup anlamına gelen “nâme” nin birleşmesinden oluşan bu kelimenin tam karşılığı “yıllık” tır.² Hazırlanmasındaki genel amaç; merkezi idare ile taşra, yönetenler ile yönetilenler arasında iletişim kurulması, halkın kamu görevlilerinin ve daha başka iç ve dış çevrelerin bilgilendirilmesine yardımcı olmaktır. Olayların ve gelişmelerin meydana geldiği anda kaydedilmiş olarak yer alması, salnamelerin devletin ve şehirlerin hatıra defterleri gibi algılanmasına yol açmıştır. Ülke ve devletlerin tarihleri yanında, içerdikleri bilgiler ve bu bilgilerin güvenilirliği nedeni ile 19. ve 20. yüzyıl şehir tarihçelerinin yazımında başvurulan önemli kaynaklardan olmuşlardır. Gerek sayfa sayısı gerekse boy bakımından gittikçe büyümüş ve küçük punto harfler ile yazılan 1000 sayfalık eserler haline gelmiş olan salnameler tek ve umumi maksada göre hazırlanmak kaydı ile devlet tarafından yayınlanabildikleri gibi, özel kuruluşlar tarafından da yayınlanabilmekteydiler.³

Osmanlı Devleti’nde 3 çeşit salname yayınlanmıştır. Bunlar, devlet, vilayet ve resmi kurum ve kuruluşlara ait salnamelerdir.⁴ İncelemeye çalıştığımız 1927-1928 Sinop Vilayeti de bir devlet salnamesidir. Devlet Salnameleri ilk defa Mustafa Reşit Paşa öncülüğünde H. 1263 (M. 1847) yılında Osmanlı Devleti’nin idari, iktisadi ve sosyal özelliklerini ortaya koyan bilgiler içerir şekilde hazırlanmış ve H. 1263-1327 (M. 1847-1912) yılları arasında devlet tarafından düzenli olarak çıkartılmaya başlanmıştır. H.1328-1332 (1912-1916) arasında savaşlar yüzünden yayımlanamamıştır. Sonuncusu H.1334 (1918) tarihini taşıyan devlet salnamelerinin Cumhuriyet döneminde yayımına devam edilmiş, ilk ikisi Türkiye Cumhuriyeti Devlet Salnamesi ismiyle 1925-1926 ve 1927-1928 yıllarında Arap harfleriyle, üçüncüsü Türkiye Cumhuriyeti Devleti Yıllığı adıyla 1928-1929 yıllarında

² AYDIN, B. 2009: “Salname”, TDVİA, C. 36, 36-54, İstanbul.

³ KARAKÖK, T. 2010: “H. 1288 (M. 1871) Tarihli Kastamonu Vilayet Salnamesine Göre Kastamonu Vilayeti”, Zonguldak Karaelmas Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi, Sa.11, 268, Zonguldak.

⁴ PAKALIN, M. 2004: **Osmanlı Tarih Deyimleri ve Terimleri Sözlüğü**, C. III, 105-106, İstanbul.

Latin harfleriyle basılmıştı. Altı sayı neşredilen bu yıllıkların sonuncusu 1941 tarihlidir.⁵ H. 1263 (M. 1847)- H. 1297 (M. 1880) tarihleri arasındaki taş baskısı (litoğrafya) ile basılmıştı daha sonrakilerde tipografi (düz makine) usulü uygulanmıştı.⁶

1. VİLAYETİN İDARİ YAPISI

Sinop bulunduğu coğrafya bakımından hem ticaret için, hem askeri açıdan hem de gemilerin selameti için çok önemli bir konuma sahipti. Antik Çağ'dan itibaren insanların yoğun olarak yaşadığı ve birçok medeniyetin hâkimiyet kurduğu bir coğrafyaydı. Tarihsel süreç içerisinde bu coğrafyaya Kimmerler, Lidyalılar, Persler, Pontus Krallığı, Romalılar, Bizanslar, Anadolu Selçukluları ve Osmanlılar egemen olmuşlardı.⁷

İdari bakımdan Sinop, 1920 senesine kadar, Kastamonu vilayetine bağlı iken o tarihten sonra müstakil bir sancağa merkez olmuş, 1924'te ise, bu sancak vilayet haline konulmuştu.⁸ Sinop, Kastamonu vilayetine bağlı iken önemli bir yerleşim merkeziydi. Bu dönemde Sinop bir sürgün kenti özelliğindedi. Tarihsel süreçte de bulunduğu konumdan dolayı Rus saldırılarına da daima hazırlıklı olmak durumunda kalmıştı.⁹

İncelediğimiz 1927-1928 Devlet Salnamesinde Sinop Vilayeti doğuda Canik ve Amasya vilayetinin Bafra, Vezirköprü Kazaları ve batıda Kastamonu vilayetinin Taşköprü, İnebolu Kazaları ve kuzeyde Karadeniz, güneyde Amasya vilayetinin Vezirköprü, Çorum Vilayetinin Osmancık kazalarıyla sınırdır.¹⁰

1927-1928 tarihli Devlet Salnamesine göre Sinop Vilayeti merkezi olan Sinop merkez kazasıyla Boyabat, Ayancık, Gerze kazalarından müteşekkildir. Merkez vilayetin Karasu namıyla bir nahiyesi ve 34 adet köyü vardı.

Boyabat Kazasının Durağan Nahiyesi ile 188 adet köyü, Ayancık Kazasının Osmanlı (Çanlı), Türkeli (Ayandon) Nahiyeleriyle 122 adet köyü,

⁵ AYDIN, B. 2009: 36-54.

⁶ ERTUĞ, H. R. 1973: "Osmanlı Devrinde Salnameler", Hayat Tarih Mecmuası, 15-22.

⁷ Yurt Ansiklopedisi, 1982-1983: "Sinop", C. 9, 6747-6829, İstanbul.

⁸ DARKOT, B. 1967: "Sinop", İslam Ansiklopedisi, C. 10, 683-689, İstanbul.

⁹ ERSOY, T. 1997: Sinop'un Hanı/Sinop Hapishanelerinin Tarihi ve Edebiyattaki Yeri, 16, İstanbul.

¹⁰ Türkiye Cumhuriyeti Devlet Salnamesi 1927-1928, 936, İstanbul.

Gerze Kazasının da Yeni Cuma (Kırçal) Nahiyesiyle 79 adet köyü vardı.¹¹

Sinop Vilayetinin ve kazalarının memurları ve isimleri 1927-1928 tarihli Devlet Salnamesine göre aşağıdaki tabloda verildiği gibidir.¹²

1.1.Sinop Vilayeti

Memuriyet	Esami
Vali	Ethem Bey
Defterdar	Ahmet Lütfi Bey
Tahrirat Müdürü	Rıfat Bey
Müftü	İbrahim Hilmi Efendi
Ağır Ceza Reisi	Fikri Bey
Müdde-i Umumi (Savcı)	Mithat Bey
Aza	Mahmut Bey
Aza	Kemal Bey
Mülazım	Şinasi Efendi
Müstantık (Sorgu Hâkimi)	Ali Ulvi Bey
İcra Memuru	Abdolvahid Bey
Belediye Reisi	Mustafa Bey
Jandarma Kumandanı	Kahraman Bey
Ser Komiser	Tahir Bey
Maarif Müdürü	Mehmet Rıza Bey
Muavenet-i İctimaiye Müdürü	Hüseyin Zühtü Bey
Muhasebe-i Hususiye Müdürü	Necib Bey
Nüfus Müdürü	Mehmet Fikri Bey
Evkaf Memuru	Ali Bey
Orman Baş Müdürü	Şükrü Bey
Ziraat Memuru	Bahtiyar Bey
Baytar Müdürü	Şükrü Bey
Posta ve Telgraf Müdürü	Hüsam Bey

1.2.Boyabat Kazası

Memuriyet	Esami
Kaymakam	Lütfi Bey
Mal Müdürü	Bahattin Bey
Müftü	İsmail Hakkı Efendi
Hukuk Hâkimi	Rıfat Bey
Ceza Hâkimi	Cemil Bey
Müdde-i Umumi	Muhtar Bey
Müstantık	Kemal Bey
Hükümet Tabibi	İsmail Zühtü Bey

¹¹ Türkiye Cumhuriyeti Devlet Salnamesi 1927-1928, 936.

¹² Türkiye Cumhuriyeti Devlet Salnamesi 1927-1928, 944-945.

Posta ve Telgraf Müdürü	Fuat Bey
-------------------------	----------

1.3.Gerze Kazası

Memuriyet	Esami
Kaymakam	Avni Bey
Mal Müdürü	İsmail Şevki Bey
Müftü	Salih Hulusi Efendi
Mahkeme Reisi	Ahmet Feyzi Bey
Müdde-i Umumi	Ahmet Zühtü Bey
Müstantık	Kemal Bey
Hükümet Tabibi	Mehmet Cemalettin Bey
Posta ve Telgraf Müdürü	Mehmet Sıtkı Bey

1.4.Ayancık Kazası

Memuriyet	Esami
Kaymakam	Rüştü Bey
Mal Müdürü	Abdullah Bey
Müftü	Ahmet Efendi
Hakim	Yusuf Efendi
Müdde-i Umumi	Mehmet Fahri Bey
Müstantık	Niyazi Bey
Hükümet Tabibi	Kenan Bey
Posta ve Telgraf Müdürü	Refik Bey

2. VİLAYETİN NÜFUSU

1927-1928 Devlet Salnamesinde Sinop Vilayetine nüfusu aşağıda gösterildiği gibidir.¹³

Kazaların İsimleri	Talak	Münakehat			Vefiyat			Tevellüdât			Mukayyet Umumiye			Nüfus-ı
		İnas	Zükur	Yekûn	İnas	Zükur	Yekûn	İnas	Zükur	Yekûn	İnas	Zükur	Yekûn	
Sinop	20	149	149	298	141	163	304	576	630	1206	16754	15672	32426	
Boyabat	11	54	140	194	110	168	278	231	234	465	32666	27450	60116	
Ayancık	19	98	216	314	228	144	372	245	267	512	22943	18696	41639	
Gerze	57	0	0	932	384	343	727	661	770	1431	18445	15907	34352	
Yekûn	107	301	505	1738	863	818	1681	1713	1901	3614	90808	77725	168533	

Cumhuriyet döneminde ilk nüfus sayımı 1927 yılında yapılmıştı. Bu dönemin en önemli olaylarından biri Lozan Antlaşması ile birlikte Türk ve

¹³ Türkiye Cumhuriyeti Devlet Salnamesi 1927-1928, 940.

Rum nüfusun karşılıklı olarak yer değişimidir. Sinop'ta yaşamakta olan az sayıdaki Rum nüfusla, Yunanistan'da yaşayan Türkler karşılıklı olarak yer değiştirmişlerdir.¹⁴ Bu karşılıklı yer değiştirme sonucu nüfusun bileşimi büyük ölçüde değişmiş ve ilin sosyal ve ekonomik yapısının değişmesinde etkin rol oynamıştır.

Salnamede nüfusun zükur ve inas şeklinde verilmesi bizi daha sağlıklı bir bilgiye götürmektedir. Ayrıca nüfusun doğanlar, vefat edenler, evlenenler, boşananlar şeklinde ayrıntılı gösterilmesi bize farklı yorumlar yapabilme olanağı da sağlamaktadır. Kayıtlı nüfus miktarına baktığımızda en fazla nüfus Boyabat Kazasındadır. Sonra sırasıyla Ayancık, Gerze ve Sinop gelmektedir. Sinop Vilayetinde tarihsel süreçte Rumlar, az da olsa Ermeniler ve Müslümanlar birlikte yaşamışlardır. İncelediğimiz bu yıllarda Gayr-i Müslim nüfus belirtilmemiştir. Büyük olasılıkla mübadele sonucu Rum nüfus göç etmiştir.

Tablo incelendiğinde boşanma olaylarının en fazla Gerze'de olduğu görülmektedir. Medeni Kanun ile birlikte kadınlar erkeklerle eşit haklara kavuştuğundan boşanma hakkını da etkili bir şekilde kullanmışlardır denilebilir.

Evlenen nüfus sayısı da en çok Gerze'dedir. Buna bağlı olarak tevellüdât dediğimiz doğum sayısı da en fazla Gerze'dedir.

3. VİLAYETİN EĞİTİM DURUMU VE DERNEKLER

Sinop Vilayetinde “73” talebeli bir orta mekteple “16755” talebeli muhtelif “19” ilk Erkek ve Kız Mektebi vardı.

Vilayette Cumhuriyet Halk Fırkası, Türk Ocağı, Hilal-i Ahmer, Teyyara, Himaye-i Etfal şubeleriyle Muallimler Birliği, Ticaret Odası ve Asar-ı Atika-yı Muhibler Cemiyeti vardı. Boyabat, Ayancık, Gerze Kazalarında Cumhuriyet Halk Fırkası, Himaye-i Etfal, Türk Ocağı ve Teyyare Cemiyetlerinin şubeleri de vardı.¹⁵

4. VİLAYETİN SAĞLIK DURUMU

Vilayette malarya (sıtma), frengi, zatürre gibi hastalıklar görülmektedir. Ayrıca 40 yataklı bir “Memleket Hastanesi” mevcuttur. Gerze, Ayancık, Boyabat kazalarında muvazene-i umumiyyeden idare olunan onar yataklı birer “Muayene ve Tedavi Evi” vardı. Bunların muamelat-ı sıhhiye ve idariyeleri mahalli hükümet etibbasının (doktorlar) mesuliyeti

¹⁴ ÖZCANOĞLU, Z. Z. 2006: *Geçmişin Fotoğraflarıyla Sinop Tarihi*, 53, Ankara.

¹⁵ *Türkiye Cumhuriyeti Devlet Salnamesi 1927-1928*, 941.

altındaydı.¹⁶

Sinop'un sağlık açısından en önemli sorunu yerleşim merkezlerinin birbirinden uzak ve küçük birimlere bölünmüş olmasıydı. Ayrıca yerleşim merkezleri arasındaki ulaşım güçlüğü sağlık merkezine ulaşmayı da geciktirmekteydi. Altyapı olanaklarının yaygınlaşmamış olması ve yerleşim birimlerinin dağınıklığı sağlık hizmetlerinin istenilen düzeye ulaşmasında en büyük engel olarak görülebilir.

5. VİLAYETİN EKONOMİK DURUMU

5.1. Hayvancılık

Vilayette mevcut bulunan evcil hayvanlar ve küçükbaş hayvanlar ile bunlardan elde edilen mahsuller aşağıda gösterildiği gibidir.

Kazaların İsimleri	Hayvanat-ı Ehliye ve Ganemiye									Mahsulat-ı Hayvaniye		
	Bargir Reis	Kısrak Reis	Merkep Reis	Katır Reis	İnek Reis	Öküz Reis	Manda Reis	Koyun Reis	Keçi Reis	Süt Kilo	Yün ve Yapağı Kilo	Keçi Kılı Kilo
Merkez Kazası	496	1016	228	4	5675	6563	2007	14030	4510	3464868	14030	4510
Boyabat Kazası	379	644	6973	279	15020	13000	9889	32438	51004	855809	19459	17540
Ayancık Kazası	654	347	615	61	9646	9645	2278	7193	6725	1176414	2000	1300
Gerze Kazası	217	556	1742	44	10231	10481	3916	22073	17630	169730	19700	4380
Yekûn	1746	2563	9558	388	40572	39689	18090	75734	79869	5666821	55189	27730

Sinop Vilayetinin dağlık ve ormanlık olması hayvancılığa elverişli bir ortam hazırlamıştı. Bunun yanında yüksek kesimlerde sert ve soğuk geçen kışlar hayvan yetiştiriciliğinde önemli yem sorunları yaratmıştı.

Vilayette bargir, kısrak, merkep, katır, inek, öküz, manda, koyun ve keçi gibi hayvanlar beslenmekteydi. Hayvanlardan elde edilen ürünleri ise süt, yün, yapağı kılı ve keçi kılı oluşturmaktaydı.¹⁷

Sinop Vilayetinin genel olarak hayvancılık faaliyetlerine baktığımızda en çok keçi beslendiğini görmekteyiz. Keçinin küçükbaş hayvan olması ve hareket olanağının daha kolay olması, sütünün ve keçi kılının bir gelir kaynağı olması bunda etkili olmuş olabilir. İkinci sırada en

¹⁶ Türkiye Cumhuriyeti Devlet Salnamesi 1927-1928, 941.

¹⁷ Türkiye Cumhuriyeti Devlet Salnamesi 1927-1928, 937.

çok yetiştirilen koyun için de aynı durum söz konusudur diyebiliriz. Dikkati çeken bir nokta da Sinop merkezde inek sayısının diğer kazalara nazaran az olmasına rağmen süt üretiminin fazla olmasıdır.

Tabloda dikkati çeken bir durum da hayvansal ürünlerin üretiminin olmayışıdır. Buna sebep vilayette bu dönemde hayvansal ürünleri değerlendirecek kuruluşların henüz olmayışı olabilir. Ayrıca tabloda et üretimiyle ilgili bir bilgi de verilmemiştir.

Karadeniz'e oldukça uzun bir kıyısı olan Sinop Vilayetinin su ürünleri ile ilgili bilgi de bu salnamede verilmemişken 1925-1926 Türkiye Cumhuriyeti Devlet Salnamesinde tuzlu balık üretiminin yapıldığı görülmüştür.¹⁸ Bunun sebebi mübadele sonucu Rum nüfusun göç etmiş olması ve büyük olasılıkla onların iş sahaları olan tütün işleme ve tuzlu balık üretiminin de yavaşlamasıdır. Bir başka ihtimal ise veriler aynı olduğu için belirtilmemiş olabilir.

5.2.Ormanlar

Yağışlı ve ılıman Karadeniz iklim kuşağında kalan Sinop toprakları, zengin ormanlarla kaplıdır. Yer yer Türkiye'nin en iyi koruları durumunda olan bu ormanlar, çok çeşitli ağaçlardan oluşmaktadır. Fakat tahrip ve kötü işletme sonucunda bozulmalar olmuştu. Kurtuluş Savaşı'ndan sonra genel olarak yıkıma uğrayan ülkede onarım çalışmaları önem kazanmış, kereste gereksiniminin artmasına koşut olarak, kesimler yoğunlaşmıştı. Teşvik-i Sanayi Kanununun bu dönemde yürürlüğe girmesi ile büyük orman ürünleri fabrikaları kurulmasına yol açmıştı. 1923'ten 1938'e kadar bir bölümü yabancı sermaye ortaklı olmak üzere, 32 kereste fabrikası kurulmuştu.¹⁹

Ormanlar, Sinop Merkez Kazasında 24.000, Boyabat Kazasında 93.000, Ayancık Kazasında 67.000 ve Gerze Kazasında 35.000 hektar orman mevcut olup bunlardan % 3 çam, % 35 köknar, % 30 kayın gürgen ve % 15 meşe ve sair cins eşçarı mevcuttur.²⁰

Merkez Kazasının bir sene zarfında kesilen kereste ve mahrukat (yakılacak madde) miktarı 15.267 metro mikabı kereste 26.130 kantar odun ve 1908 kantardır.²¹

5.3.Madenler

¹⁸ Türkiye Cumhuriyeti Devlet Salnamesi 1925-1926, İstanbul.

¹⁹ Yurt Ansiklopedisi, 1982-1983: 6747-6829.

²⁰ Türkiye Cumhuriyeti Devlet Salnamesi 1927-1928, 937.

²¹ Türkiye Cumhuriyeti Devlet Salnamesi 1927-1928, 937.

Sinop yeraltı kaynakları açısından oldukça fakirdir. Bundan dolayı madencilikle uğraşan insan sayısı da çok azdır. Boyabat ve Durağan'da linyit damarları mevcuttur.²² Salnamede de madenlerden şu şekilde bahsedilmektedir; Boyabat Kazasının Durağan mevkiinde Haziran 314 tarihinde Musa Ağa namında birisi tarafından imtiyazı alınan ve elyevm gayr-i faal bulunan arsenik madeni ile yine Boyabat Kazasının Ekinvran mevkiinde petrol madeni vardı.²³

5.4.Fabrikalar

Sinop Merkez Kazasında Kara Mehmet oğlu Hasan ustanın on dört beygir kuvvetinde dakik istihsal eden bir fabrika ile karyesinde de muhtelif eşhasa ait su ile müteharrik (devir ve hareket eden) dakik istihsal eden 71 adet su değirmeni mevcuttur.

Boyabat Kazasında dakik istihsal eden ve 38 beygir kuvvetinde Dağrıyanzade Ahmet Efendi ve Zeytunluzade Abdullah Efendi ve refikasına ait bir dakik fabrikası ile kereste imal eden Ali Yazıcızade Azat Beyin kereste fabrikası mevcut olduğu gibi karyelerinde de muhtelif eşhasa ait su ile müteharrik 178 adet su değirmeni vardı.

Gerze Kazasının beri karyelerinde 131 adet su değirmeni mevcuttur. Ayancık Kazasında kereste imal eden su ile müteharrik dört adet fabrikalar mevcuttur.²⁴

5.5.Bankalar

Sinop Vilayetinin merkez kazasında 15 Ağustos 305 tarihinde tesis edilen Ziraat Bankasının bir şubesi mevcut olduğu gibi Boyabat, Ayancık, Gerze Kazalarında da ziraat bankasının birer sandığı vardı.²⁵

5.6.Genel ve Özel Gelirleri

Vilayetin varidat-ı umumiyesi "504028" lira, varidat-ı hususiyesi "244845"lira olup Merkez Kazası Belediyesinin varidatı "314945", Boyabat Kazası Belediyesinin "19382" ve Gerze Kazası Belediyesinin "17451", Ayancık Kazası Belediyesinin "9000" ve merkez kazasına merbut (bağlı) Karasu Nahiyesi Belediyesinin "3447" liradır.²⁶

5.7.Madensuları

²² Yurt Ansiklopedisi, "Sinop", C. 9, 6747-6829, İstanbul.

²³ Türkiye Cumhuriyeti Devlet Salnamesi 1927-1928, 938.

²⁴ Türkiye Cumhuriyeti Devlet Salnamesi 1927-1928, 938.

²⁵ Türkiye Cumhuriyeti Devlet Salnamesi 1927-1928, 938.

²⁶ Türkiye Cumhuriyeti Devlet Salnamesi 1927-1928, 939.

Vilayette mevcut bulunan madensuları aşağıda gösterildiği gibidir.²⁷

Kazası	İsmi	Mevki	Cihet-i Aidiyeti Umumi Tespit Edilmemiştir Umuma Ait	Terkibat-ı Kimyeviyeleri	Bir Senelik Varidatı Guruş Lira
Sinop	Acı Su	Akçaçam Karyesinde Bayram Yerinde	Umumi	Miktarının Az Olması İtibariyle Şimdiye Kadar Tetkik Olunmamıştır	
Boyabat	Acı Su	K... Çayır Karyesi Civarında Acı Su Deresi	Tespit Edilmemiştir	Çelik, Karbonat, Sülfat Birçok Havidir	Henüz İşletilmemektedir
Gerze	Acı Su	Acı Su Karyesinde	Umuma Ait		Gerze Kazasına Nakl Edilmek Suretiyle Sarf-ı İstimlak Edilmektedir

6. BASIN FAALİYETLERİ

Sinop Gazetesi- 23 Mayıs 1288'de intişare (yayılmaya) başlamıştı. Hafta da iki defa neşr edilmekte olup vilayetin resmi gazetesidir. Matbu müdüriyeti tarafından idare olunmaktadır.²⁸

7.YOLLAR

Vilayette mevcut bulunan yollar aşağıda gösterildiği gibidir.²⁹

Yolun İbtidası-Nihayeti	Yolun Tavli	Şoseler			
		Sağlam Kısım	Muhtaç Tamir Kısım		Yeni İnşa Olunmakta
			Tamir Olunmakta	Tamire Başlanmamış	
Kilometre	Kilometre	Kilometre	Kilometre	Kilometre	
Sinop-Boyabat	96 + 000	70 + 000	13 + 500	13 + 000	0
Sinop-Karasu	30 + 000	9 + 000	0	18 + 000	3 + 000
Ayancık-	40 + 000	4 + 000	0	0	2 + 500

²⁷ Türkiye Cumhuriyeti Devlet Salnamesi 1927-1928, 942.

²⁸ Türkiye Cumhuriyeti Devlet Salnamesi 1927-1928, 943.

²⁹ Türkiye Cumhuriyeti Devlet Salnamesi 1927-1928, 939.

Taşköprü					
Boyabat- Taşköprü	40 + 000	8 + 000	0	0	3 + 500

8.CERAIM-İ ADLİYE

Vilayetin 1927 senesi zarfında vuku bulan ceraim-i yekûnu aşağıda gösterildiği gibidir.³⁰

Esami-i Şehir	Hane	Dükkân ve Mağaza	Han ve Apartman	Yekûn	İntihar	Yekûn
Sinop Merkez Kazası	3	0	0	3	1	1
Boyabat	798	43	4	845	2	2
Gerze	0	0	0	0	0	0
Ayancık	0	0	0	0	1	1
Yekûn	801	43	4	848	4	4

Esami-i Şehir	Sinop Merkez Kazası	Boyabat	Gerze	Ayancık	Yekûn
Ceraim-i Mütenevvi	87	119	910	44	1160
Yankesicilik	0	0	0	0	0
Otomobil vesaire ile Mecruhiyet	1	0	0	0	1
Zabıtaya hakaret	0	0	4	0	4
Evamir-i Hükümete muhalefet		0	8		10
Emniyet-i suistimal	0	0	3	0	3
Serserilik	0	0	2	0	2
Dolandırıcılık	1	1	2	0	4
Darb	35	27	42	57	161
Cerh	24	23	20	46	113
Haneyeye taarruz	2	3	2	0	7
İskat-ı Cenin	1	0	0	0	1
Kız Kaçırma	8	10	11	0	29
İzale-i Bıkr	2	10	0	0	12
Kundakçılık	1	0	0	0	1
Hayvan Sirkatı	20	6	5	0	31
Sirkat	19	26	21	25	91
Teşhir-i Silah	3	3	4	13	23
Katil	5	6	6	10	27

³⁰ Türkiye Cumhuriyeti Devlet Salnamesi 1927-1928, 943.

Ahz ve Gasb	2	2	1	0	5
Yekûn-ı Umumi	211	236	1041	195	1685

Vilayetin suç tablosuna baktığımızda en fazla görülen suçlar darb, cerh, sirket (hırsızlık) ve hayvan sirketidir. Hayvan hırsızlığının çok olmasının sebebi hayvancılığın önemli bir geçim sahası olmasından kaynaklanabilir.

SONUÇ

Tarihsel süreçte birçok medeniyete ev sahipliği yapmış olan Sinop Vilayeti idari bakımdan 1920 senesine kadar Kastamonu Vilayetine bağlı iken bu tarihten sonra müstakil bir sancağa merkez olmuştu. 1924 yılında ise bu sancak vilayet haline konulmuştu. 1927-1928 tarihli Türkiye Cumhuriyeti Devlet Salnamesine göre Sinop Vilayeti merkezi olan Sinop merkez kazasıyla Boyabat, Ayancık, Gerze kazalarından oluşmaktaydı. Merkez vilayetin Karasu namıyla bir nahiyesi ve 34 adet köyü vardı.

1927-1928 Devlet Salnamesinde Sinop Vilayetine bakıldığında idari yapısında hangi birimler olduğu ve bu birimlerin kimlerden oluştuğu belirtilmiştir. Vilayette bir vali ile birlikte asayiş sağlayan ve sosyal hayatı düzenleyen birimler olduğunu görmekteyiz. Hayvancılığın da önemli bir gelir kaynağı olduğunu tablolardan net bir şekilde çıkarabiliriz. Bunun yanında orman, maden, fabrikalar ilgilenilen diğer geçim alanlarıdır.

Sinop Vilayetinde 1927-1928 yılında nüfus en fazla Boyabat Kazasıdır. Sonra sırasıyla Ayancık, Gerze ve Sinop gelmektedir. Bu dönemde vilayette 1 orta mektep ile 19 tane İlk Kız ve Erkek Mektebi mevcuttur. Cumhuriyet Halk Fırkası, Türk Ocağı, Hilal-i Ahmer, Teyyare, Himaye-i Etfal, Muallimler Birliği, Ticaret Odası vilayette bulunan dernekler arasındadır. 40 yataklı bir de memleket Hastanesi vardı.

Vilayetin sosyal yapısını ortaya koymada çok önemli bir tablo olan suç tablosu da salnameye ayrı bir değer katmaktadır. Bu tablo bize vilayetin suç oranı, sosyal düzeni hakkında o dönem ile ilgili yorum yapabileceğimiz olanağı sağlamıştır.

Her ne kadar savaş yıllarında düzenli olarak basılamamış ya da az da olsa göz ardı edilmiş olan salnameler halk kültürü, şehir tarihçeleri için vazgeçilmez kaynak eserlerdir.

KAYNAKLAR

- AYDIN**, B. 2009: "Salname", Türkiye Diyanet Vakfı İslam Ansiklopedisi, C. 36, İstanbul.
- DARKOT**, B. 1967: "Sinop", İslam Ansiklopedisi, C.10, Milli Eğitim Basımevi,

İstanbul.

ERTUĞ, H. R. 1973: “Osmanlı Devrinde Salnameler”, Hayat Tarih Mecmuası.

ERSOY, T. 1997: Sinop’un Hanı/Sinop Hapishanelerinin Tarihi ve Edebiyattaki Yeri, Sorun Yayınları, İstanbul.

KARAKÖK, T. 2010: “H.1288 (M.1871) Tarihli Kastamonu Vilayet Salnamesine Göre Kastamonu Vilayeti”. Zonguldak Karaelmas Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi, S. 11, Zonguldak.

ÖZCANOĞLU Z. Z. 2006: Geçmişin Fotoğraflarıyla Sinop Tarihi, Sinop Belediyesi Kültür Yayınları, Ankara.

PAKALIN, M. Z. 2004: Osmanlı Tarih Deyimleri ve Terimleri Sözlüğü, C. III, Milli Eğitim Basımevi, İstanbul.

Türkiye Cumhuriyeti Devlet Salnamesi 1925-1926, Matbuat-ı Müdüriyet-i Umumiye, İstanbul.

Türkiye Cumhuriyeti Devlet Salnamesi 1927-1928, Matbuat-ı Müdüriyet-i Umumiye, İstanbul.

Yurt Ansiklopedisi, 1982-1983: “Sinop”, C.9, İstanbul.